

De familie Van Namen uit Driel

Een familiegeschiedenis ontrafeld

Martijn van Namen

De familie Van Namen is een echte Drielse familie die in alle drie de kernen, Hoenzadriel, Kerkdriel en Velddriel, woonachtig is. De oorsprong van de familie is onduidelijk. Zij zou uit Namen (Namur), België afkomstig zijn. Dat niemand uitsluitend kon geven was reden voor nader onderzoek.

Een zoektocht in het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) levert een groot aantal aktes op. De oudste akte waarin de familienaam *Van Namen* voorkomt betreft de trouwinschrijving van Frans Symon van Namen en Lysbet van de Weert op 01-02-1705.¹ Helaas geeft deze akte minder informatie dan we zouden wensen. Zo blijft de leeftijd van beide echtelieden onbekend, is er geen geboorteplaats opgenomen en zijn de ouders niet vermeld. Nader onderzoek naar de getuigen levert ons geen verdere informatie op en aanwijzingen voor een familiale connectie worden niet gevonden. Aannemelijk is wel dat Frans Symon meerderjarig is geweest aangezien de ouders geen toestemming hebben hoeven geven voor het aangaan van het huwelijk.

De vraag is of het huwelijk van Frans en Lysbet een moetje is geweest. Op 18 september 1705 wordt namelijk: *Johannes van Namen* gedoopt, ruim 7 maanden na

het aangaan van het huwelijk. Een vroeggeboorte of is Lysbet zwanger geraakt vóór het huwelijk waardoor er getrouwd moest worden? De schrijfwijze van de namen in deze akte wijkt af van die van de trouwinschrijving: Francisci van Naemen en Elisabethae Jans. Frans wordt hier geschreven als Francisci en zonder de eerder besproken Symon terwijl zijn vrouw slechts met haar patroniem wordt vermeld. Frans Symon van Namen mag dan de oudste vermelding zijn in de archieven van het RAR ook in andere archieven hebben we zijn naam of een verbastering hiervan niet meer aangetroffen. Gevonden naamgenoten buiten de Bommelerwaard zijn voor zover bekend geen familie van de Drielse Van Namens.

Wonen in Driel

De tweede zoon van Frans en Lysbet is Jacobus van Namen, geboren op 06-01-1724 te Driel.² Jacobus trouwde, 36 jaar oud, op 04-05-1760 in Driel³ met Johanna

Glaudemans. Zij kregen samen drie kinderen, Franciscus, Antonius en Elisabeth. Franciscus en Antonius vinden we terug in het bevolkingsregister 1826-1830. Hieruit blijkt Franciscus op D 359 te Velddriel te wonen en zijn broer Antonius op D 355 te Velddriel. In een artikel genaamd De straat waarin wij wonen, geschreven door J.H.G.J. van Heeswijk, blijkt dat op 23 april 1793 Antony van Namen en Johannes Kouwenberg een vergunning kregen om beiden een huisje te mogen timmeren in de Hondstraat te Velddriel op voorwaarde echter dat zij het huis alleen aan de gemeente zouden mogen verkopen. In het begin van de 19de eeuw stonden er aan de Hondstraat slechts zes huizen, die van Antony en Johannes inbegrepen.

Franciscus, Antonius en Elisabeth zijn allen in de Hondstraat gaan wonen zo blijkt uit de grondposities in Velddriel. In HisGIS Gelderland staat de oudste kadastrale kaart van Gelder-

Nageslacht van Jacobus van Namen		
Jacobus van Namen (1724-1766)		
∞		
Johanna Glaudemans (1729-1773)		
Franciscus van Namen (1761-1831)	Antonius van Namen (1763-1833)	Elisabeth van Namen (1765-1853)
∞		
Catharina van Eijk (1764-1837)	Agnes van Eijk (1759-1825)	Johannes Kouwenberg (1762-1818)

■ Nageslacht van Jacobus van Namen.

land uit 1832 met bijbehorende eigenaars- en perceelgegevens. De kaart geeft informatie over mensen, bezit, erfgoed, landschap en sociale en economische ontwikkelingen in het verleden. In de Bommelerwaard zijn de volgende percelen op naam van 'Van Namen' aangetroffen:

- Anthony van Namen of Zijne Erven Sectie I nr. 73
- wed. Francis van Namen Sectie I nr. 67
- Hendrik van Namen Sectie I nr. 101

In deze periode zijn geen andere Van Namens op andere adressen aangetroffen.

Familienaam

Vooral de jongens stierven vaak op jonge leeftijd of bleven kinderloos. Daardoor hing de familienaam lange tijd aan een zijden draadje. Het had niet veel gescheeld of de naam zou verdwenen zijn doordat deze niet meer doorgegeven werd via de mannelijke lijn. Zelfs de wetgever heeft actief beleid geformuleerd om de voortzetting van familienamen in stand te houden en ze voor uitsterven te behoeden. Dit resulteerde in een vrijstelling voor Jacobus van Namen, geboren op 18-06-1800 te Driel⁴ door de Militieraad te Arnhem van deelname van de militie omdat hij enige zoon was. Hij zat in de loting van den jare 1819. Op het certificaat staan onder andere de persoonskenmerken van Jacobus vermeld. Zo is hij 1 el en 570 strepen lang (1,57 meter). Het certificaat is afgegeven aan Jacobus zodat hij op 34-jarige leeftijd in het huwelijk kon treden met Hendrika Hooijmans (1811).⁵

Zoals eerder opgemerkt zijn bijna alle vroegere takken in de mannelijke lijn uitgestorven. Toch is er een aanzienlijk aantal Van Namens woonachtig in de Bommelerwaard en in het bijzonder in de voormalige gemeente Maasdriel. Volgens een telling van de Nederlandse familienamen databank waren er in 1997 zesenzestig naamgenoten

geregistreerd in het gebied van de huidige gemeente Maasdriel. Met zekerheid kan gesteld worden dat al deze naamgenoten uit Maasdriel familie van elkaar zijn. Allen zijn afstammelingen van Lambertus van Namen 14-02-1873-13-05-1931.⁶ Van het overlijden is aangifte gedaan op 15-05-1931.⁷ Lambertus trouwde, 24 jaar oud, op 02-03-1897 in

Gratis.

Model Lett. L. L. Nationale Militie. Ligting van den Jare achtien honderd *veertien*

Art. 200 der Wet.

PROVINCIE GELDERLAND.

CERTIFICAAT.

De STAATSRaad, GOUVERNEUR DER PROVINCIE GELDERLAND,

verklaart, dat *Jacobus van Namen* geboren te *Driel* den *18 Junij 1800* van beroep *arbeider* Zoon van *Jacobus* en van *Agnes van Bek* van beroep *...* wonende te *...* binnen de Gemeente van *Driel* voor de Nationale Militie is ingeschreven, dat aan hem vervolgens bij de loting is ten deele gevallen het nummer *...*, hij vervolgens door den Militie-Raad, zitting gehouden hebbende te *Arnhem*, uit hoofde van *...*

Gegeven te Arnhem, den *16 October 1834* voor De Staatsraad, Gouverneur der Provincie, *Het Led'waal deken*

J. van Namen

Geregistreerd N° *2474*

Handteekening *Jac van Namen*

Signalement: *...*

Lengte 1 El. *570* Strepen.

Aangezicht *ruud*

Voorhoofd *plat*

Oogen *bruun*

Neus *geroov*

Mond *idem*

Kin *ruud*

Haar *bruun*

Wenkbraauwen *idem*

Merkbare teekenen *...*

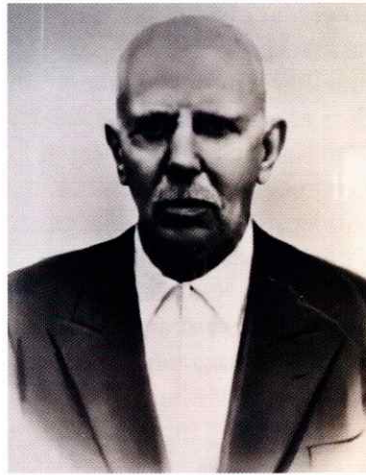
■ Vrijstelling van militaire dienst voor Jacobus van Namen.

Driel met Wilhelmina de Kleijn, 20 jaar oud.⁸ Wilhelmina is geboren op 01-01-1877 in Dreumel.⁹ Wilhelmina is overleden op 06-05-1916 in Velddriel, 39 jaar oud (oorzaak: gestorven in het kraambed). Van het overlijden is aangifte gedaan op 08-05-1916.¹⁰

Samen kregen zij elf kinderen. Het laatste kind is doodgeboren en werd ook Wilhelmina zelf fataal. Driemaal kwam er een Gijsbertus van Namen ter wereld. De eerste Gijsbertus is overleden op 09-08-1899 in Driel, 1 jaar oud. De tweede is overleden op 15-10-1904 in Driel, 2 maanden oud. Op 19-05-1901 werd Hubertus van Namen geboren. Hubertus is overleden op 25-03-1902 om 20:00 uur in Driel, 10 maanden oud. De kindersterfte was hoog in deze periode. Zo stierven er van de elf kinderen drie kinderen op zeer jonge leeftijd en werd er één doodgeboren. Van de elf kinderen overleefden er dus maar zeven, vijf jongens en twee meisjes.

Jacobus van Namen

Lambertus had slechts één broer en een aantal zussen. De meeste zussen zijn naar verluidt in amper een week tijd achter elkaar overleden door cholera. Deze ziekte wordt vooral overgebracht door vervuild drinkwater of voedsel. De laatste grote uitbraak in Gelderland was echter in 1866.¹¹ Later zouden nog slechts enkele cholera-gevallen voorkomen. Door verbeterde hygiëne en de ontdekking van de chole-rabacterie in 1883 verdween de ziekte begin twintigste eeuw uit Nederland. De oudere broer van Lambertus was Jacobus van Namen.

■ Jacobus van Namen (1864-1943).

Jacobus is geboren op 28-10-1864 om 05:00 uur in Driel, zoon van Antonius van Namen en Johanna Elisabeth van Overdam.¹²

Jacobus was als knecht in dienst bij Willem Anne van Heijningen. Het verhaal gaat dat Van Heijningen wilde voorkomen dat een van zijn zonen in het leger (militie) moest dienen en dat Jacobus hier plaatsvervanger voor is geworden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Toch komt dit verhaal niet geheel overeen met de bronnen die we hebben aangetroffen. In dit geval een uittreksel van de registratie in het stamboek van onderofficieren en soldaten.¹³

In dit uittreksel zijn niet alleen persoonskenmerken van Jacobus opgenomen maar is ook een aantekening vermeld, waaruit blijkt dat Jacobus niet voor een Van Heijningen plaatsvervanger was maar voor ene Pieter Johannes de Kantes, notariszoon uit Dordrecht. Hoe zij met elkaar in contact zijn gekomen is onbekend. Jacobus moet in ieder geval zijn dienstbetrekking bij Van Heijningen hebben beëindigd.

Na ruim twee jaar militaire dienst is Jacobus een korte periode teruggeweest in Velddriel. Maar het avontuur lonkte en na een half jaar is hij aangenomen als soldaat 2de klasse voor de veldartillerie bij het KNIL.¹⁴ Daarna heeft hij vrijwillig bijgetekend voor zes jaar bij de koloniale troepen en is hij per boot (stoomschip *Batavia*) vertrokken naar Nederlands-Indië op 22 augustus 1891. Hij zou nooit meer naar Nederland terugkeren.

Nederlands-Indië

Door het vertrek van Jacobus is er een tak ontstaan waarvan het leven zich in Nederlands-Indië afspeelt en waarover helaas niet veel bekend is. Uiteindelijk vestigde Jacobus zich in Soerabaja

Bij het 2e regiment Infanterie, Veld artillerie, den 7 mei 1888, ingedeeld als plaatsvervangende voor Pieter Johannes de Kantes, van de lichte van 1888, uit de gemeente Dordrecht Den 1 mei 1890 met groot verlof.

Den 30 juni 1891 aangenomen als soldaat van het 2e regiment veld-artillerie, met eene vrijwillige verbintenis voor zes jaren bij de koloniale troepen, ingaande met den dag van internering naar de overzeese bezittingen met f 300.= gratificatie

Bestemd Voor het korps der artillerie

■ Een afbeelding van het uittreksel van de registratie in het stamboek.

waar hij mgr. Michaël Verhoecks tegenkwam die hij nog uit zijn Velddrielse tijd kende. Mgr. Verhoecks C.M. was eerste apostolisch vicaris van Soerabaja, geboren te Velddriël op 29 maart 1893 en tot priester gewijd in het Missiehuis St. Jozef te Helden-Panningen op 27 april 1919. Volgens wijlen Giel van Namen (1931-2020) heeft Jacobus door toedoen van mgr. Verhoecks zijn vrouw leren kennen. Jacobus trouwde, 49 jaar oud, op 02-09-1914 in Soerabaja (Ned. Indië) met Magdalena Kok (Kock).¹⁵ Magdalena is geboren op 17-09-1889 in Amboina (Ned. Indië). Magdalena is overleden op 13-02-1932 in Soerabaja (Ned. Indië), 42 jaar oud. Van het overlijden is aangifte gedaan op 15-02-1932.

Op 13-2-1932 overleed onze moeder in het 't Leger des Heils ziekenhuis te Soerabaja. De doodsoorzaak is mij niet bekend. Ze klaagde veel over hoofdpijn en lag reeds een maand of twee in 't ziekenhuis, aldus Anthonius van Namen op blz. 13 van zijn memoires. Later trouwde Jacobus (alleen kerkelijk) met Tan Tjen Nio, minstens 33 jaar oud. Tan is geboren omstreeks 1897 en overleden in 1955 in

Soerabaja, Indonesië, minstens 58 jaar oud.

Toen de Nederlandse regering in ballingschap in Londen Japan op 8 december 1941 de oorlog verklaarde was het gehele koninkrijk in oorlog. Na de inval van Japan in Nederlands-Indië werden vele Nederlanders krijgsgevangen gemaakt en opgesloten in kampen. Jacobus is, net als de rest van zijn familie, ook krijgsgevangen gemaakt en moest in de hitte stenen hakken. Hieraan is hij bezweken en op 13-03-1943 is hij te Wonokrono (Nederlands-Indië) overleden op 78-jarige leeftijd.¹⁶ Hij is begraven op 15-03-2603 op de openbare begraafplaats in Soerabaja (Nederlands-Indië).¹⁷ Op het graf staat als sterftedatum 2603, de Japanse jaartelling, vermeld.

Jacobus kreeg drie zonen: Anthonius (overleden), Anthonius en Frits waarvan er twee vroeg overleden. Anthonius (Toon) heeft in zijn memoires het volgende vermeld over het overlijden van zijn broertje Frits die slechts drie jaar oud werd: *Frits overleed aan dyfterie. Onze huisarts dr. Tumbelaka kon hem niet helpen.*

Hij stierf een zeer pijnlijke dood. Totaal uitgeteerd en uitgedroogd. Nog steeds zie ik alles van toen duidelijk voor ogen. Als ik aan mijn overleden broertje denk, dan huil ik nu nog. Mijn ouders waren toen heel erg bedreefd. De begrafenis vond plaats in de middag tegen 4 uur. 't Graf van Frits lag circa 12 meter verwijderd van die van Anthonius en Magdalena. Op de begrafenis waren ook aanwezig onze oom Frits Kok en zus Jacoba. --- Mijn vader en ik gingen de eerste 40 dagen iedere ochtend tegen 6 uur naar 't graf, knielden ervoor en deden ons gebed.

■ Graf van Jacobus van Namen te Soerabaja.

Antonius (Toon) van Namen is geboren op 15-01-1923 in Grisee (Nederlands-Indië) en overleden 30 augustus 2000.¹⁸ Toon kwam op 10-jarige leeftijd in het Don Bosco-tehuis terecht nadat zijn moeder was overleden. Hij verbleef tot zijn 18de in diverse tehuizen waarna hij in februari 1941 het Saint Louis-tehuis verliet omdat hij in militaire dienst ging. *Op 4 maart 1941 moest ik mij melden bij het 1ste Depot bataljon te Bandoeng. Het was mijn eerste lange treinreis. Het duurde 2 dagen. Van Soerabaia naar Djokja-karta aldaar overnacht in een klein hotelletje. De volgende ochtend ging de reis verder naar Bandoeng.*

Kort na het einde van zijn diensttijd werd hij opgeroepen als dienstplichtig militair om te dienen in het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL). Op 8 maart 1942 capituleerde het KNIL en Toon werd krijgsgevangenen genomen door de Japanners vanaf 8 maart 1942 tot 15 augustus 1945. In totaal heeft hij onder erbarmelijke omstandigheden in zes kampen gezeten, waarvan het laatste kamp Fukuoka kamp 3 in Japan was. Na een korte herstelperiode werd hij opgeroepen om als soldaat deel te nemen aan de politionele acties in Nederlands-Indië. Hij heeft het leger spoedig verlaten en is bij de politie gegaan. Na enkele omzwervingen is Toon in augustus 1948 in Nederlands-Nieuw-Guinea terechtgekomen als hoofdcommandant van de politie. Zijn verblijf daar werd uiteindelijk steeds uitzichtlozer en in 1956 heeft hij het besluit genomen om terug te keren naar zijn moederland, het land waar hij nog nooit geweest was, maar

wat hij slechts kende van de verhalen van zijn vader.

Toon wordt in 1956 herenigd met zijn zussen die reeds eerder naar Nederland waren geëmigreerd. De aankomst in Nederland was voor velen zwaar. Zo ook voor Toon die uiteindelijk in een krotwoning kwam te wonen en een slecht betaalde baan aangeboden kreeg.

Drielse familie

Toon had van zijn vader verno-

men dat hij uit Driel afkomstig was. Mogelijk woonde daar nog familie. Daarom had hij de gemeente per brief verzocht gegevens te verstrekken van zijn familie uit Driel. De originele brief is niet meer aanwezig maar de reactie van de gemeente wel.

Kort daarna is Toon samen met zijn zussen naar Driel afgereisd om hun familie op te zoeken. Hier werd hij hartelijk ontvan-

GEMEENTE MAASDRIEL
Telefoon K 4183-235, Kerkdriel
Postrekening 33307

Aan
de heer A. van Namen.
p/a Wendt
Heemskerklaan 9
Wormerveer.

Ons kenmerk: _____
brijven van: _____
No.: _____ KERKDRIEL, 11 oktober 1956
Onderwerp: _____

Bijl.: Ter voldoening aan uw schrijven d.d. 28 september 1956, deel ik u mede, dat de 5 zoons van wijlen : van Namen, Lambertus gehuwd met de Kleijn, Wilhelmina , woonachtig zijn aan onderstaande adressen :

1. van Namen, Antonius Gijsbertus, Velddriel, D. 71. Voorstraat.
2. van Namen, Nicolaas, Hondstraat D 151 te Velddriel.
3. van Namen, Gijsbertus, Voorstraat D. 70 te Velddriel.
4. van Namen, Lambertus, Oude Weistraat D.130a te Velddriel.
5. van Namen, Johannes, Voorstraat D. 71 te Kerkdriel.

Van Hendrika van Namen is geen nader adres bekend. Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot de afdeling bevolking te Zaltbommel.

Secretarie Maasdriel,
afd.bevolking.

■ De reactie van de gemeente Maasdriel op het verzoek van Antonius van Namen om personalia van zijn familieleden te mogen ontvangen.

gen en hij is nadien elk jaar afgereisd naar Driel. De familie was weer herenigd.

DNA-onderzoek

Nu bronnenonderzoek onvoldoende antwoord geeft op de vraag waar de familie vandaan komt rest een laatste redmiddel: een DNA-test. Er worden DNA-resultaten verkregen met behulp van een testkit waarmee de gebruikers thuis een wangstrijkje afnemen. De resultaten bestaan uit DNA-matches en een etniciteitsschatting.

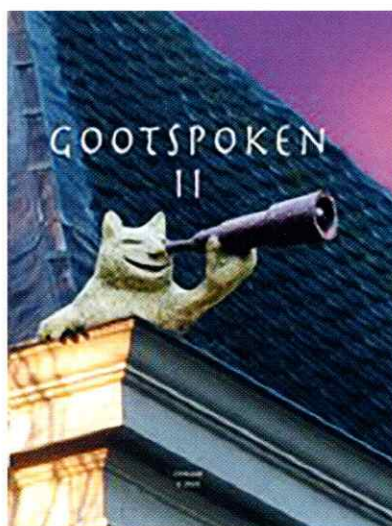
In Driel hebben veel mensen een donker uiterlijk of donker haar. Een restant van de 80-jarige Oorlog, zegt men. Spaans bloed! De resultaten van de DNA-test waren verrassend: uitgaande van mijn profiel was er sprake van 12,7% Italiaanse etniciteit. Geen Spaanse maar Italiaanse huurlingen in het leger van de Spanjaarden die gelegerd lagen in Driel.

Of de familie Van Namen afkomstig is uit Namen kan op ba-

sis van de beschikbare bronnen niet worden bepaald. Duidelijk is wel dat zij ten minste al 300 jaar een Drielse familie is met, zoals velen in Driel, een kleine omzwerping naar Nederlands-Indië. Driellenaren met een Italiaanse genen pool.

Voetnoten

1. DTB NH trouwen Driel, 01-02-1705, toegangsnr. 3198, inventarisnr. 704, archiefnr. 198; blz. 39.
2. DTB RK dopen Driel, 16-01-1724, toegangsnr. 3198, inventarisnr. 708, blz. 197.
3. DTB NH trouwen Driel, 04-05-1760, toegangsnr. 3198, inventarisnr. 704, blz. 94.
4. DTB RK dopen Driel, 16-06-1800, toegangsnr. 3198, inventarisnr. 710, blz. 127.
5. BS trouwen Driel, 26-11-1834, toegangsnr. 3151, inventarisnr. 309, aktenr. 24.
6. BS geboorte Driel, 14-02-1873, toegangsnr. 3151, inventarisnr. 303, aktenr. 11.
7. BS overlijden Driel, 13-05-1931, toegangsnr. 3151, inventarisnr. 329, aktenr. 41.
8. BS trouwen Driel, 02-03-1897, toegangsnr. 3151, inventarisnr. 315, aktenr. 4.
9. BS geboorte Dreumel, 02-01-1877, toegangsnr. 0207, inventarisnr. 5498, aktenr. 1. BS.
10. BS overlijden Driel, 06-05-1916, toegangsnr. 3151, inventarisnr. 328, aktenr. 22.
11. <https://mijngelderland.nl/inhoud/verhalen/de-cholera-in-gelderland>
12. BS geboorte Driel, 28-10-1864, toegangsnr. 3151, inventarisnr. 302, aktenr. 100.
13. Archief van het Ministerie van Koloniën, 1815-1949 (1954), Inventarisnr. 230 folio's 34299-34507.
14. Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger.
15. BS trouwen Soerabaja Ned. Indië, 14-10-2021, film 1474347, item 8, aktenr. 299.
16. BS overlijden Soerabaja Ned. Indië, 15-03-1943, film 1357859, item 4.
17. Openbare begraafplaats Kembang Kuning in Surabaya, vak X nr 34.
18. Memoires Anthonius van Namen.

Gootspoken
Joris Baudoin

Aantal pagina's: 266
Tweede druk

2024 Uitgeverij Omkunst
Heerewaarden
ISBN 978 90 8052 179 7

Prijs € 42,50

Ruim tien jaar na het verschijnen van het eerste gootspokenboek is de tweede druk

verschenen. Hierin zijn alle gootspoken die Joris Baudoin sinds 1993 heeft gemaakt thematisch en chronologisch gerangschikt. Overigens strekt de biotoop van het gootspook zich al uit tot in het noordwesten van Spanje. Daarnaast is het gootspokenboek uitgebreid met puzzels, een rubriek trivia en is het sprookje Joris en de Gootspoken herzien door Inge van Wijgerden die de redactie van de rest van het boek ook voor haar rekening nam.